

Телець Юрій Володимирович,

аспірант кафедри української літератури і компаративістики
Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна

ORCID iD 0000-0003-4860-6004

egorberg2017@gmail.com

DOI: 10.28925/2412-2475.2019.1415

ГЕДОНІЗМ ЯК МЕХАНІЗМ ОПОРУ ТОТАЛІТАРНИЙ СИСТЕМІ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОЗИ КІНЦЯ ХХ — ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ)

У статті проаналізовано окреслену в українській постколоніальній прозі кінця ХХ — початку ХХІ ст. дихотомію імперського та постімперського досвіду з точки зору гедонізму як специфічного механізму опору тоталітарній системі. Визначено особливості українсько-російських відносин у системі «колонія — імперія» та окреслено специфіку гедоністичного світогляду через трансформацію поведінкової тактики героїв сучасної української прози. На основі історико-літературного та порівняльного методів аналізу тексту запропоновані маркери поведінки гедоніків-персонажів як реакції на пануючий в реальності режим.

Ключові слова: *постколоніальна проза, гедонізм, маркер, імперія, колонія, колабораціонізм, деструкція, реінтерпретація.*

Актуальність теми дослідження.

Сучасна українська проза свідчить про те, що постколоніальний досвід та постмодерний дискурс в ній не протиставлені одне одному, а корелюють між собою, що зумовлено історико-часовими аспектами. Вихід за межі радянської імперської системи та засвоєння постмодерної культурної моделі дали змогу автору використовувати текст як поле для гри, де він може приховувати смисл, застосовувати різноманітні мовно-стилістичні прийоми та тропи, кодувати інформацію. Натомість започаткована мистецька практика не стала абсолютним запереченням модернізму. Моделюючи матеріальну дійсність завдяки образам-символам, звертаючись до театралізації буденності, гротеску та надмірної іронізації, автори кінця ХХ — початку ХХІ ст. створюють текст, орієнтований на масового читача. Межа між «низькою» та «високою» літературою перестає бути чітко окресленою.

Масова література стала об'єктом досліджень наукових праць Ю. Лотмана, Ц. Тодорова, Г. Сивоконя, В. Мільдона, О. Білого, Ю. Тинянова, О. Пипіна, О. Веселовського, В. Перетца, У. Сиповського та ін. [1, 7].

На теренах України в пострадянський період явищу масової літератури не було приділено значної уваги, оскільки попкультура західноєвропейського зразка була відсутня як така. Проте до аналізу масової літератури звер-

таються дослідники А. Данилюк, В. Токарева, Т. Гундорова, Н. Міщенко, О. Левченко, В. Лобас, А. Окара, Я. Мельник та ін. [1, 20].

Особливістю цього періоду в літературі є деміфологізація колоніального минулого, переорієнтація цінностей та самоідентифікація особистості в амбівалентній площині «своє — чуже». Маркери на позначення імперського впливу та стереотипи в постколоніальній постмодерній літературі деформуються завдяки засобам гумору і практиці соцарту. Таким чином, текст стає каталізатором переосмислення імперської експансії. Проте поведінкові механізми персонажів у таких текстах потребують реінтерпретації, оскільки у постколоніальному літературознавстві досі фрагментарно залишаються марксистсько-ленінські ідеї щодо розуміння національного літературного процесу, а біхевіористичні моделі героїв у прозі проаналізовані спорадично.

У межах розвідки буде здійснена спроба переосмислити окреслену в українській постколоніальній прозі кінця ХХ — початку ХХІ ст. дихотомію імперського та постімперського досвіду з точки зору гедонізму як специфічного механізму опору тоталітарній системі. Для досягнення цієї мети необхідно проаналізувати особливості українсько-російських відносин у системі «колонія — імперія» та окреслити специфіку гедоністичного світогляду через трансформацію поведінкової тактики героїв

сучасної української прози. **Наукова новизна** дослідження полягає у визначенні за допомогою історико-літературного та порівняльного методів аналізу тексту маркерів поведінки гедоніків-персонажів як реакції на пануючий у реальності режим.

Виклад основного матеріалу. Розпад Радянського Союзу в 90-х роках ХХ ст. ознаменувався в українському культурному середовищі інтерпретацією післяколоніального часу та потребою формування національної свідомості. Однак об'єктивному переосмисленню дійсності заважає однобічне розуміння українсько-російських відносин, що вкоріненою історико-культурною традицією прочитується лише в площині «агресор — полонений». Слушною видається думка О. Юрчук, яка зазначає, що «...варто чітко усвідомлювати минулий колоніальний статус України як “аморальне інше”, без чого неможливо позбутися амбівалентної свідомості й виробити розуміння колоніального минулого як такого, що потребує деконструкції та реінтерпретації» [14, 18].

Протягом ХХ ст. відбувається формування дихотомії «колонія — імперія» щодо відносин між Україною та Росією, де остання спочатку розглядається як багатонаціональна держава, а вже в українській еміграції 50–70-х років утверджується як імперія, що своєю експансією руйнує українську націю та унеможливорює процеси державотворення. У такому контексті Україна ніби отримує статус перманентної колонії, що стає каталізатором побутування у свідомості пересічного українця стереотипу про абсолютну залежність України від імперії. Тому проблему формування національної ідентичності та значущості можливо вирішити лише завдяки аналізу українсько-російських відносин як оберненого взаємозв'язку, де вплив колонії на імперію так само вагомий, як вплив імперії на колонію.

О. Юрчук у цьому аспекті наголошує на тому, що експансія країною-сусідкою жодним чином не пов'язана з неспроможністю української нації до незалежності, а натомість зумовлена потребою Росії у залученні до європейського культурного простору завдяки українському контексту. Таким чином, з'являються міфи щодо культурної домінації Росії над імперією, а міф про «Київську Русь як колыску трьох братніх народів» гарантував входження імперії до європейського осередку [14, 20–21]. На особливостях колонізаційного процесу в системі українсько-російських відносин акцентує увагу й швейцарський історик А. Каппелер, який зазначає, що Україна ніколи не була російською колонією у класичному розумінні цього слова,

оскільки були відсутні расова та культурна дистанція, а також правова дискримінація порівняно з іншими громадянами імперії, що в соціальній ієрархії перебували на нижчих щаблях (як звичайні селяни, так і східні етноси) [8].

Такий погляд у науці ґрунтується на основі явищ колабораціонізму, що так чи інакше оприявлюють себе в історії України. Цим терміном позначають добровільну співпрацю окремих груп або верст населення окупованих територій з окупантами [3]. Для розуміння колонізаційних дій Російської імперії цим поняттям майже не користуються, незважаючи на його тривалу історію в українському просторі ще від часів Мазепи. Тут варто усвідомити, що український колабораціонізм спричинений необхідністю відчуття постійної захищеності та безпеки перед агресором.

Результатом такої специфічної взаємодії стає подвійна самоідентифікація («національний інфантілізм» [14, 54]), за якої особистість не в змозі ідентифікувати свою приналежність до конкретної нації і не має жодної мотивації на розбудову національного поза межами імперського. У цьому аспекті варто згадати про «феномен двійництва» М. Гоголя, якого ідеологізоване радянське літературознавство розглядало виключно як російського письменника та діяча, а Д. Чижевський натомість називає митця одним із найяскравіших представників «української школи» поряд із М. Гнедичем, Є. Гребінкою, В. Короленком та ін. [12].

Явище «двійництва», спричинене історичними умовами, суттєво вплинуло і на мистецьке середовище, що виразно ілюструє українська постколоніальна проза. Тут необхідно звернути увагу на те, як змінюється герой художнього тексту радянської доби у порівнянні до постмодерної літератури.

У Радянському Союзі єдиною правильним художнім методом та стилем став соцреалізм, що був покликаний вимагати від митця «правдивого й історично конкретного зображення дійсності в її революційному розвитку» [7, 108], але й стає способом насадження ідеології та боротьби за владу. Цілковитий контроль над літературою вимагає створення специфічного героя, а саме образ позитивного героя, що чітко усвідомлює своє місце і функції у суспільстві, бачить себе перетворювачем світу та є носієм моральних цінностей. Такі герої досить «лаковані», оскільки мають відповідати «запитам» влади й ставати прикладом для наслідування серед широких мас. Недаремно найбільш ефективно використовують в тогочасній літературі образи звичайних працівників, трударів, а особливо комуністів, що стають втіленням

усіх комуністичних ідей та засад. Негативному впливу соціалістичного реалізму на розвиток художньої літератури починає протистояти молода генерація митців («шістдесятників»), які своєю творчою та громадською діяльністю виступають проти тоталітарного режиму. Але лише у 1970–80-х роках штучно створений соцреалізм починає поступатись місцем постмодерним тенденціям.

Герой української постколоніальної прози, на відміну від свого попередника, нівелює морально-етичні цінності й перебуває у постійному пошуку як не власного я, так сенсу життя. Це представники неформального життя, що в результаті перехідної доби опинилися в стані невизначеності й не знають, як зреалізувати себе в суспільстві. Так, наприклад, С. Жадан у своєму романі «Депеш Мод» вибудовує за цим принципом цілу систему героїв: Собака Павлов «ніколи не міг зрозуміти, чим він насправді займається», і хоч деякий час мав роботу в рекламній газеті, проте ідейно обстоює думку про те, що працювати на когось — це сумнівні репутація та досвід; Ваха займається контрабандою; Какао — вештається містом та заливається портвейном; Моряк — майже ні з ким не спілкується; Саша Карбюратор — зациклений на автомобілях та механіці.

Персонажі української прози кінця ХІХ — початку ХХ ст. переживають кризу, а разом з нею й характерні для цього стану відчуття відчаю, розгубленості, безсенсовості буття. Це кризове світосприйняття не має гендерних та вікових меж: відчуття перебування «на самому краю прірви» (за У. Еко) притаманне і підліткам («Пацики» А. Дністрового»), і молоді («Депеш Мод» С. Жадана), і вже зрілим та досвідченим особам («Рівне / Ровно (стіна)» О. Ірванця).

Якщо герой соцреалізму має перед собою чітко поставлену ціль, служить задля економічного розквіту своєї держави і дотримується морально-етичного імперативу, то тепер в тексті діє герой-маргінал, що, мисленнево рухаючись у невизначеному напрямку, намагається переосмислити дійсність через протиставлення двох систем «своє — чуже», де останнє розглядається, як імперське, що було насажене штучним шляхом. І якщо О. Ірванець у своєму романі «Рівне / Ровно» досить чітко окреслює зазначену дихотомію завдяки уведеному в текст образу Стіни, що ділить місто на дві частини, то С. Жадан демонструє складність та суперечливість людського сприйняття після одержання незалежності. Автор не стає творцем гіпотез щодо подальшого майбутнього країни, але зосереджує увагу на тому, що після розпаду Радянського Союзу молодь переживає

емоційні вибухи, когнітивні дисонанси та дисгармонійні вияви свідомості. Парубки із «Депеш Моду» намагаються втекти від гнітючої реальності завдяки різноманітним прийомам, серед яких найбільш дієвим є вживання алкоголю та наркотиків, що виконують роль катализаторів мислительних процесів й інтерпретації навколишньої дійсності. Після дози драпу парубки послідовно та аргументовано аналізують ідеї Маркса та Енгельса, закладають фундаментальні підвалини концепції неокомунізму, захоплюються минулим і піддають критичній оцінці сучасність, що регламентована капіталом. Сцена з історією Чапая, що пішов по слідах свого батька, але залишився не потрібним для суспільства, є лише одним із елементів ностальгійного дискурсу роману, адже справжня насолода залишилась в радянсько-комуністичному просторі.

Використане автором протиставлення сучасного та минулого є амбівалентним, і за іронічними насмішками можна розгледіти гедоністичні норми, що набули ознак та вияву лише зі своєю втратою. Так, радянська культура пов'язана з найтеплішими спогадами дитинства: «*Ми знаходимо прикольну радіолу, в мене така була в дитинстві — на чотирьох високих ніжках, в дерев'яному футлярі, зі скляним екраном, на якому червоним написано назви всіх піднебесних міст, які мені в моєму дитинстві снились і які могли мене почути, — Прага, Варшава, Белград, Східний Берлін, на такій прикольній радіолі можна було слухати вініл і радіо, в дитинстві я слухав подряпаний вініл...*» [5, 152]. Імплицитна реінкарнація колишньої політичної ідеології має вагоме значення, оскільки виконує функцію родинної пам'яті. С. Жадан, розповідаючи про свої взаємини з братом, згадує купівлю вінілу «Депеш Мод» та акцентує на цьому увагу, тому що це було «*єдине, що ми з братом купили РАЗОМ*» [5, 81].

Сувора реальність формує у героїв настанову «*хочеш — не хочеш — мусиш боротись*» [5, 45]. Натомість попередній радянський досвід надавав широкі можливості для безтурботного існування, що позначено в тексті предметним маркуванням: «*А вам, синочки, по шістнадцять годков уже єсть?*» *Компанія дружно дістає студентські квитки з державною символікою своєї республіки. Після чого брами падають і водяру їм продають*» [5, 49].

Персонажі «Пациків» А. Дністрового власне стають свідками формування нових морально-ціннісних орієнтирів і, не до кінця усвідомлюючи цілком поняття свободи, починають знімати табу з власного повсякденного життя. Найоптимальніший шлях зняття насаджених

політикою та вихованням заборон — це алкоголь, постійні прогулянки з друзями та не-впорядковані статеві стосунки. Це підлітки 1990-х, що не мають планів на завтра, живуть лише сьогоднішнім днем і не здатні до аналізу реалій: «Я не знаю, що далі робити, я не знаю, як бути далі, чим займатися. Ніколи б не подумав, що самотність така неприємна» [4, 186].

Герой української постколоніальної прози кінця XIX — початку XX ст. — це покоління, що не може копіювати ні поведінкову тактику своїх батьків, ні наслідувати нову ідеологію, оскільки вона не встигла сформуватись, а попередня втратила свою значимість. Постійне переміщення містом, участь у різноманітних пригодах, вживання алкоголю та наркотиків приносить задоволення лише тільки тим, що витісняють у підсвідоме небажану дійсність.

Висновки. Неоднозначність та суперечливість українсько-російських відносин у системі «колонія — імперія» зумовлюють специфіку гедоністичного світогляду та поведінкову тактику героїв сучасної української прози. У зв'язку зі зміною політичного устрою та частковою деконструкцією імперського дискурсу персо-

нажі переживають кризу, яка стає каталізатором перманентної втечі від гнітючої дійсності та її інгібуючих факторів. У протистоянні соціальному тиску герої отримують насолоду через зміщення акцентів регламентованої поведінки з «прийнято / не прийнято» на «хочу / не хочу», що є механізмом опору раніше встановленим та насадженим ідеологією ладом. Герой постколоніальної української прози не завжди здатен усвідомити власну національну приналежність і, виступаючи латентним носієм дуалістичної самоідентифікації, уникає безрадісних фізичних і психічних аспектів завдяки ескапізму. Бажана втеча від реальності, вихід у позасвідомий простір можливі лише завдяки уникненню духовного страждання та отримання непродолгованих, але постійних задовольень від алкогольних напоїв та наркотичних речовин.

Перспективним вважаємо аналіз гедоністичних орієнтирів героїв у творах пізнішого періоду тих самих авторів, що дасть змогу простежити, чи відбувається подальша трансформація поведінкових тактик персонажів як реакція на соціально-політичний устрій.

ДЖЕРЕЛА

1. Герасименко Н. Популярна література кінця XX — початку XXI ст. / Ніна Герасименко. — Тернопіль : Джура, 2010. — 264 с.
2. Голобородько Я. Артеграунд: український літературний істеблшмент : [зб. ст.] / Ярослав Голобородько. — Київ : Факт, 2006. — 160 с.
3. Дерейко І. Колабораціонізм, поняття [Електронний ресурс] / І. Дерейко // Енциклопедія історії України. Т. 4: Ка — Ком / редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. / НАН України. Інститут історії України. — К. : В-во «Наукова думка», 2007. — 528 с.: іл. — Режим доступу : <http://www.history.org.ua/?termin=Kolaboracionizm>
4. Дністровий А. Пацики. Конкретний роман : [роман] / Анатолій Дністровий. — К. : Факт, 2005. — 392.
5. Жадан С. Деш Мод : [роман] / Сергій Жадан. — Харків : Фоліо, 2006. — 229 с.
6. Ірванець О. Рівне / Ровно (стіна): нібито роман / Олександр Ірванець. — Львів: Кальварія, 2002. — 192 с.
7. Йовенко Л. Інтерпретація ідеї позитивного героя в художніх творах доби соцреалізму в контексті літературної освіти вітчизняної молоді / Лариса Йовенко // Витоки педагогічної майстерності. Серія: Педагогічні науки. — 2015. — Вип. 15. — С. 107–112.
8. Каппелер А. Мазепинці, малороси, хохли: українці в етнічній ієрархії Російської імперії [Електронний ресурс] / Андреас Каппелер. — Режим доступу : http://shron1.chtyvo.org.ua/Kappeler_Andreas/Mazepynsi_malorosy_khokhly_ukraintsi_v_etnichnii_iierarkhii_Rosiiskoi_imperii.pdf
9. Негодяєва С. Урбаністичний хронотоп у творчості Анатолія Дністрового / С. Негодяєва // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство: Міжвуз. зб. наук. ст. — 2010. — Вип. XXIII. — Ч. 1. — С. 339–347
10. Ніколенко О.М. Літературні епохи, напрями, течії / О.М. Ніколенко, В.І. Мацапура. — К. : Педагогічна преса, 2004. — 128 с.
11. Цибулько О. Ностальгія та пустота: «Деш мод» С. Жадана у контексті альтернативних художніх систем / О. Цибулько // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. — 2011. — Вип. 15. — С. 297–300.

12. Чижевський Д. Гоголь Микола / Д. Чижевський // Енциклопедія українознавства: Словникова частина : [в 11 т.] / Наукове товариство імені Шевченка ; гол. ред. проф., д-р Володимир Кубійович. — Париж ; Нью-Йорк : Молоде життя ; Львів ; Київ : Глобус, 1955 — 2003. — Режим доступу : <http://izbornyk.org.ua/encycl/euii01.htm>
13. Юрчук О. Міфологізація радянського минулого в українському сучасному повсякденні (за романом «Депеш Мод» С. Жадана) / Олена Юрчук // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство: Міжвуз. зб. наук. ст. — 2012. — Вип. XXVI. — Ч. 2. — С. 201–208
14. Юрчук О. У тіні імперії: Українська література у світлі постколоніальної теорії : монографія / Олена Юрчук. — К. : ВЦ «Академія», 2013. — 224 с.

REFERENCES

1. Herasymenko, N. (2010). Populiarna literatura kintsia XX — pochatku XXI st. [Popular Literature of the late 20 — early 21 century]. Ternopil : Dzhura, 264 p. (in Ukrainian).
2. Goloborodko, Ya. (2006). Artegraund: ukrayynskiy literaturny isteblyshment: [zbirka statei] [Artegrad: Ukrainian Literary Establishment: [collection of articles]. Kyiv: Fakt, 160 p. (in Ukrainian).
3. Dereiko, I. (2007). Kolaboratsionizm, poniattia. Entsyklopediia istorii Ukrainy [Collaboration, the Notion. Encyclopedia of Ukrainian History] (Vols. 1–4). Kyiv: Naukova dumka, 528 p. il. (in Ukrainian). <http://www.history.org.ua/?termin=Kolaboracionizm>
4. Dnistrovyi, A. (2005). Patsyky. Konkretnyi roman: [roman] [Guys. Specific novel: [novel]. Kyiv: Fakt, 392 p. (in Ukrainian).
5. Zhadan, S. (2006). Depesh Mod : roman [Depesh Mod: novel]. Kharkiv: Folio, 229 p. (in Ukrainian).
6. Irvanets, O. (2002). Rivne / Rovno (stina): nibyto roman [Rivne / Rovno (wall): supposedly a novel]. Lviv: Kalvariia, 192 p. (in Ukrainian).
7. Yovenko, L. (2015). Interpretatsiia idei pozytyvnoho heroia v khudozhnikh tvorakh doby sotszrealizmu v konteksti literaturnoi osvity vitchyzniano molodi [Interpretation of the Idea of a Positive Hero in the Art Works of Socialist Realism in the Context of Literary education of National Youth]. Vytoky pedahohichnoi maisternosti. Seriia: *Pedahohichni nauky*, 15, 107–112 (in Ukrainian).
8. Kappeler, A. Mazepantsi, malorosy, khokhly: ukrayyntsi v etnichnii iierarkhii Rosiiskoi imperii [Mazepantsi, Malorosy, Khokhly: Ukrainians in the ethnic hierarchy of the Russian Empire]. (in Ukrainian). http://shron1.chtyvo.org.ua/Kappeler_Andreas/Mazepantsi_malorosy_khokhly_ukrayntsi_v_etnichnii_iierarkhii_Rosiiskoi_imperii.pdf
9. Nehodiaieva, S. (2010). Urbanistychnyi khronotop u tvorchosti Anatolii Dnistrovoho [Urbanist Chronotope in Anatoliy Dnistrovyi's Works]. *Aktualni problemy slovianskoi filolohii*. Seriya: *Linhvistyka i literaturoznnavstvo*: Mizhvuz. zb. nauk. st., 13, (1), 339–347 (in Ukrainian).
10. Nikolenko, O. M., & Matsapura, V. I. (2004). Literaturni epokhy, napriamy, techii [Literary Epochs, Directions, Currents]. Kyiv : Pedagogichna presa, 128 p. (in Ukrainian).
11. Tsybulko, O. (2011). Nostalhiia ta pustota: «Depesh mod» S. Zhadana u konteksti alternatyvnykh khudozhnikh system [Nostalgia and Emptiness: «Depeche Mode» by S. Zhadan in the context of alternative artistic systems]. *Suchasni problemy` movoznavstva ta literaturoznnavstva*, 15, 297–300 (in Ukrainian).
12. Chyzhevskiy, D. (1955–2003). Hogol Mykola [Gogol Mykola]. *Entsyklopediia ukrainoznavstva: Slovnykova chastyna*, Paryzh; Niu-York: Molode zhyttia; Lviv; Kyiv: Globus. (in Ukrainian). <http://izbornyk.org.ua/encycl/euii01.htm>
13. Yurchuk, O. (2012). Mifolohizatsiia radianskoho mynuloho v ukrayynskomu suchasnomu povsiakdeni (za romanom «Depesh Mod» S. Zhadana) [Mythologization of the Soviet Past in the Ukrainian Modern Day (based on the novel «Depeche Mode» by S. Zhadan)]. *Aktualni problemy slovianskoi filolohii*, Seriia: *Linhvistyka i literaturoznnavstvo*: Mizhvuz. zb. nauk. st., 26 (2), 201–208 (in Ukrainian).
14. Yurchuk, O. (2013). U tini imperii: Ukrainska literatura u svitli postkolonialnoi teorii: monohrafiia [In the Shadow of the Empire: Ukrainian literature in the light of post-colonial theory: monography]. Kyiv: VTs «Akademiia», 224 p. (in Ukrainian).

Yurii Telets,

PhD student of the Department of Ukrainian Literature and Comparative Studies, Institute of Philology, Borys Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine

ORCID iD 0000-0003-4860-6004
egorberg2017@gmail.com

**HEDONISM AS A MECHANISM OF RESISTANCE TO A TOTALITARIAN SYSTEM
(ON THE MATERIAL OF UKRAINIAN PROSE OF THE LATE 20 — EARLY 21 CENTURIES)**

The article analyses the dichotomy of the Imperial and Post-Imperial experience outlined in the Ukrainian postcolonial prose of the late 20 – early 21 centuries from the point of view of hedonism as a specific mechanism of resistance to the totalitarian system. The features of Ukrainian-Russian relations in the system of «colony — Empire» are defined and the specifics of hedonistic worldview through the transformation of behavioral tactics of the heroes of modern Ukrainian prose are determined. On the basis of historical-literary and comparative methods of text analysis, the markers of the behavior of hedonic characters as a reaction to the prevailing regime in reality are proposed. As a result of the study, it is determined that the ambiguity and inconsistency of the Ukrainian-Russian relations in the system of «colony — Empire» determine the specificity of hedonistic worldview and behavioral tactics of the heroes of modern Ukrainian prose. In connection with the change of the political system and the partial deconstruction of the Imperial discourse, the characters are experiencing a crisis that becomes a catalyst for permanent escape from the oppressive reality and its inhibiting factors. The hero of Ukrainian postcolonial prose is not always able to realize his own nationality and, acting as a latent carrier of dualistic self-identification, avoids the bleak of physical and mental aspects thanks to escapism. The desired escape from reality, exit into unconscious space are possible only through the avoidance of spiritual suffering and obtaining non prolonged, but constant pleasure from alcoholic beverages and drugs.

Key words: postcolonial prose, hedonism, marker, Empire, colony, collaboration, destruction, reinterpretation.